

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2012, Volume: 7, Number: 3, Article Number: 3C0097

NWSA-SOCIAL SCIENCES

Received: May 2012

Accepted: July 2012

Series : 3C

ISSN : 1308-7444

© 2010 www.newwsa.com

Zeynep Tezel

Gazi University

ztezel@gazi.edu.tr

Ankara-Turkey

ÇOCUK DIŞ GIYSİLERİNDE GÜVENLİK RİSKLERİ VE STANDART

ÖZET

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın yayınladığı "Tüketici Ürünlerinin Güvenlik Risklerinin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ" kapsamında; çocuk dış giysilerinde boğulma, yaralanma, alevlenme risklerine karşı standartlar belirlenmiştir. Bakanlık bünyesinde, Tüketicinin Korunması Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan tebliğde, ürünlerin fiziksel ve mekanik özelliklerinden kaynaklanabilecek risklerin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Yürürlükteki mevzuat ve uyumlaştırılmış TSE standartları taranarak hazırlanan ve çocuk dış giysilerine ilişkin standartların belirlendiği tebliğde, boyun bölgesinde kapşonlarda büzdürme ipi ve kordon bulunması yasaklanmıştır. Yeni standartlarla bebek ve çocukların, ürünlerden kaynaklanan boğulma, yaralanma, gibi risklerden korunması amaçlanmaktadır. Benzer şekilde, güvenlik açısından risk taşıyan ürünlerin ABD sınırlarına ulaşmadan önlem alınmasını hedefleyen ABD yeni tüketici ürünleri güvenliği yasası, 12 Kasım 2008'de yürürlüğe girmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Dış Giysisi, Güvenlik Riski, Standart, Tüketici, Kapşon Kordonu

SAFETY HAZARDS in CHILDREN'S OUTDOOR CLOTHES and STANDART

ABSTRACT

Within the scope of the "Notification regarding the Determination of Safety Hazards of Consumer Products" enacted by the Ministry of Customs and Trade, standards to prevent suffocation, injury and inflammation were determined for children clothes. The notification prepared by the Directorate General of Consumer Protection within the body of the ministry aimed to prevent the hazards that may result from the physical and mechanical features of products. The notification was prepared by reviewing the legislation in force and harmonized TSE standards and determined standards regarding children clothes, prohibited ruching ropes and draw cords in the collars of clothes. New standards aim to protect babies and children from hazards such as suffocation and injuries arising from products. Similarly, a new law on consumer product safety in the USA, which aimed to take measures against products with safety hazards before they reached the borders of the USA, became effective on December 12th, 2008.

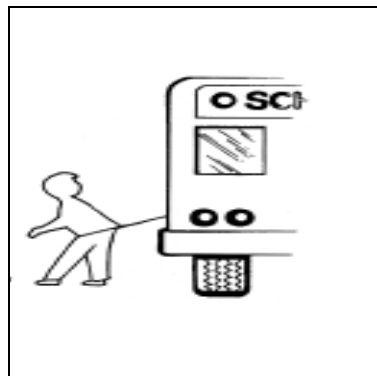
Keywords: Child's Upper Outwear, Safety Risk, Standard, Consumer, Draw Cords

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

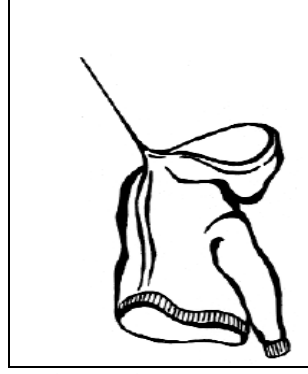
AB tüketici politikasının esaslarından olan tüketicinin sağlık ve güvenliğinin korunması temel bazı ilkeler içermektedir. Örneğin; birlik içerisinde tüketiciye sunulan ürün ve hizmetlerin risk taşınmaması, ürünlerin güvenliğinin denetlenmesi gibi zorunluluklar tüketici sağlığının korunmasının ön koşuludur. Oyuncaktan kozmetik ürünlere, ilaçlardan zehirli maddelere değin pek çok ürün grubuna getirilen standart ve kurallar tüketici güvenliğinin sağlanması yolunda atılan önemli adımlardır [1].

Tüketicilerin Avrupa Birliği düzeyinde korunması ile ilgili hukuki düzenlemeler, Kurucu Antlaşma ve değişik konularda çıkarılan Direktiflerden oluşmaktadır. Söz konusu mevzuat, AB Müktesebatının 28. başlığı olan "Tüketicinin ve Sağlığın Korunması" faslında yer almaktadır. Bu fasılda yer alan mevzuatı, "tüketicinin sağlık ve güvenliğinin korunması" ve "tüketicinin ekonomik çıkarlarının korunması" olmak üzere iki gruba ayırmak mümkündür. Tüketicinin sağlık ve güvenliğinin korunması ile ilgili mevzuat, tüketiciye sunulan ürünlerin risk taşınmamasını, ürünlerin taşıyabileceği risk veya tehlikelerin öngörülebileceği durumlarda tüketicilerin önceden uyarılmalarını ve bilgilendirilmelerini, güvenli olmayan ürünlerin süratli bir şekilde piyasadan toplattırılmasını ve bu tip ürünlerin vereceği zararlara karşı tüketicilerin korunmasını amaçlamaktadır [2].

AB ülkelerinde ve ABD'de çocuklarda 1 yaşından sonra kullanılan giysilerde kordon ve büzme iplerinin kullanılması yasaklanmıştır. Bu yasağın amacı çocukları, giysilerin boyun, bel ya da kapşonundaki kordon ve büzme iplerinin oyun parklarındaki oyuncaklara, okul otobüslerinin kapısına, hızla giden bisiklet ve araçlara takılmasıyla yaşanacak kazalardan korumaktır (Şekil 1 ve 2). Üstünde kordon ve büzme ipleri bulunan çocuk dış giysileri Avrupa ülkelerinde satılmamakta dolayısıyla kullanılmamaktadır. Bunu denetlemek için oluşturulan Avrupa Standardına göre; bu kordonlar sadece baş ve boyun çevresinde kapşonlarda değil, bel bölgesinde ya da giysi altlarında da olmamalı, giysilerdeki ipler ve kordonlar çekildiğinde 7,5 cm'den daha fazla sarkmamalı, belden geçen kordonlar kumaşın içinden geçmeli ve belin ortasında sabitlenerek bir kenardan dışarı çıkarak uzamamalıdır. Ayrıca kordonların ucundaki düğüm ve ayar tokaları bir yere takılmaması için çıkartılmalıdır.

Şekil 1. Bel kordonları/büzme ipleri otobüs kapılarına sıkışabilir
(Figure 1. Waist drawstrings can become entangled in a bus door)

Şekil 2. Baş ve boyun çevresindeki kordon ve büzme ipleri oyun alanlarındaki materyallere sıkışabilir, dolanabilir
(Figure 2. Hood and neck drawstrings can become entangled on playground equipment, cribs, and other common items)

Avrupa'da yürürlükte olan standart, ülkemize adapte edilerek Türk Standardı olarak onaylanmış olup yürürlükte (TS EN 14682 Çocuk giysilerinde güvenlik - Çocuk giysilerinde kullanılan kordon ve büzme ipleri - Özellikler). Bu standart maskeli kostüm ve kayak kıyafetleri de dahil 14 yaşa kadar olan çocuk giysilerinde kullanılan kordon ve büzme ipleri özelliklerini kapsamaktadır [3].

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışmada çocuklara yönelik dış giysilerin fiziksel ve mekanik özelliklerinden kaynaklanabilecek risklere karşı, piyasaya nihai ürün olarak arz edilen çocuk dış giysilerinin güvenli olarak piyasaya arzının sağlanması için yerine getirilmesi gereken temel gerekleri belirleyen ve Tüketicinin Korunması Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayınlanan 20 Nisan 2012 tarih ve 28270 sayılı "Tüketici Ürünlerinin Güvenlik Risklerinin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ"i ele alınmıştır.

İlgili tebliğde söz konusu olan uygulamanın ABD.'de Tüketici Ürün Güvenliği Komisyonu tarafından ele alınışına değinilerek, konuya tüketici boyutunda verilen önem üzerinde durulmuştur.

3. TÜKETİCİ ÜRÜN GÜVENLİĞİ KOMİSYONU (CPSC-CONSUMER PRODUCT SAFETY COMMISSION)

Amerika Birleşik Devletleri'nde 1973 yılında bağımsız bir kuruluş olarak kurulan Tüketici Ürün Güvenliği Komisyonu (CPSC-Consumer Product Safety Commission) tüketici ürünlerinin güvenliğinden sorumlu olup, geniş görev ve yetki alanına sahiptir. Görevleri şöyle sıralanabilir;

- Tüketici ürünleri ve bu ürünlerden doğan incinme, kaza, ölüm vb. olaylar hakkında bilgi toplamak,
- Zorunlu ürün güvenliği standartları koymak ve firmaların buna uymalarını sağlamak,
- Kamuya zarar verebilecek nitelikteki ürünlerin geri çağrılarını kontrol etmek,
- Diğer birimlerle, yabancı ve yerel devlet ve hükümetlerle birlikte çalışarak tüketici ürün güvenliği konusunda farkındalık yaratmak.

Şubat 1996'da Tüketici Ürün Güvenliği Komisyonu (CPSC), çocukları korumaya yönelik bir rehber yayınlayarak çocuk dış giysilerindeki gizli tehlikeye ve olası kazalara, yaralanmalara dikkat çekmiştir. Aşağıdaki çocuk giysilerine bakıldığında olağandışı bir durum göze çarpmamaktadır. Ancak bu iki giyside baş, boyun ve bel

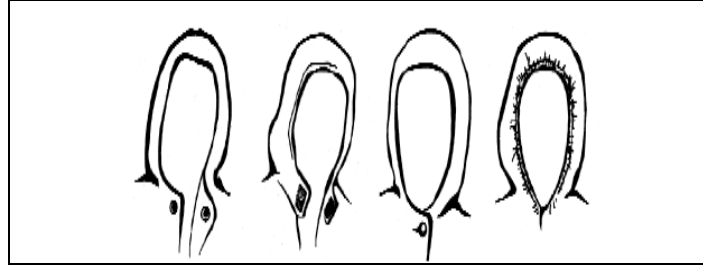
bölgesinde kullanılan büzme ipleri çocuklar için tehlikeli olarak kabul edilmektedir [4](Şekil 3).

Haziran 1997'de ASTM (*American Society For Testing And Materials*) ile CPSC' nin rehberliği ve işbirliğiyle gönüllü bir standart (*Standard Safety Specification for Drawstrings on Children's Upper Outerwear, by calling ASTM at (610) 832-9585.*) geliştirilmiş ve kabul edilmiştir. Amaç tüketicileri bilgilendirmek ve bilinçli alışveriş yapmasını sağlamaktır. Bu bilgilendirme ve bilinçlendirme aynı zamanda üreticiler ve parakendeciler içindir.

Şekil 3. Bel ve baş bölgesindeki kordon ve büzme ipleri
(Figure 3. These waist drawstrings and the hood drawstrings)
Kaynak: <http://www.cpsc.gov/onsafety/2012/05/drawstrings-not-allowed/>

CPSC, aileleri 2-12 yaş çocukların üst giysilerinde kullanılan baş, boyun bölgesindeki büzme iplerinin boğulma tehlikesi yaratabileceği konusunda uyarmakta bu aksesuarların iptal edilmesini, yerine alternatif kapama, tutturma ya da büzme yöntemleri (çıtçıt, cırt bant, ilik-düğme, lastikle büzdürme) önermektedir [5] (Şekil 4).

Şekil 4. Alternatif büzdürme yöntemleri; çıtçıt, cırt bant, düğme, lastik
(Figure 4. Alternative methods of shrink; snaps, velcro, buttons, elastic)

Çocuk dış giysilerinde, baş, boyun ve bel bölgesinde kullanılan kordon ve büzme iplerinin oyun alanlarında, okul otobüslerinde, toplu taşıma araçlarında, asansörde kapılara sıkışarak kaza riski taşımaktadır. Ocak 1985 - Ocak 1999 tarihleri arasında CPSC'ye çocuk giysilerinde kullanılan bağcık ve kordonların neden olduğu 22 ölüm vakası, 48 ölümcül olmayan kaza raporu ulaşımıştır. Bu vakaların üçte ikisi kapüşonlarda yer alan kordon ve büzme iplerinin sebep olduğu kazalardır ve çocuk oyun alanlarında meydana geldiği bildirilmektedir [6] (Şekil 5).

Şekil 5. Kapüşon bağcıkları/kordonları çocuğa zarar verebilir
(Figure 5. Drawstring can catch and kill children)

Bunun üzerine çocuk giysilerinde yer alan bu aksesuarların üretimde kullanılmasının ve bu ürünlerin satışının çocuklar açısından tehlikeli olduğu Temmuz 2011 tarihinde CPSC tarafından rapor edilmiştir ve uyulması gereken kurallar ve gönüllü standardına dayalı federal bir yönetmelik yayımlanmıştır. CPSC'nin bu hareketi ceket, kaban, mont ve sweatshirt gibi baş,boyun ve bel bölgesinde bağcığı olan dış giysilerin çocuklarda boğulmaya ya da boyun ve bel bölgesini sıkıştırmaya yönelik tehlikelerinden korumayı taahhüt etmektedir. Tüketiciler açısından bunun anlamı şudur; bu özellikleri taşıyan çocuk dış giysileri tüketiciler tarafından satın alınmayacak ve satışı yapılmayacaktır.

4. CPSC TARAFINDAN GERİ ÇAĞRILABİLECEK ÜRÜNLER (RECALLED PRODUCTS BY CPSC)

Çocuk dış giyim ürünlerinin baş, boyun ve bel kısmında kordon ve büzme iplerine yönelik zorunlu olmayan ama çocuklara karşı risk oluşturduğu gerekçesiyle CPSC tarafından daha önce geri çağrılmış ürünler ve çağırım nedenleri CPSC'nin sayfasında listelenmektedir [7].

Şekil 6. Kapşonlu kışlık kız çocuk ceketleri
(Figure 6. Girls' Winter Jackets with drawstrings)
Örnek (Şekil 6) verilecek olursa [8]

Ürün adı : Kışlık kapüşonlu bağcıklı kız çocuk ceketleri

İthalatçı Firma: LA Fashion Hub, of Los Angeles, Calif.

Tehlike : ceketler çocuklar için boğulma tehlikesi teşkiledecek bir bağcığa sahiptir.

Kazalar/Yaralanmalar : Ürün rapor edilmemiş.

Satışta Olduğu Dönem : Ocak 2011- Şubat 2012

Üretim Yeri : Çin

Çözüm : Tüketiciler giysinin risk taşımaması için bağcığı iptal etmeki ya da ürünü ürün bedelini geri alarak mağazaya iade etmelidir.

ABD Tüketici Ürünleri Güvenliği Komisyonu (CPSC) tarafından 12 Kasım 2008 tarihinde yapılan son değişikliğe göre; daha önce Tüketici Ürünleri Güvenlik Yasası'na tabi her ithal ürünün üreticisi ve ithalatçısının ürünün mevcut kurallar, standartlar, yasaklamalar ve düzenlemelerle uyumlu olduğunu gösteren bir uyum sertifikası hazırlama zorunluluğu artık sadece ithalatçının sorumluluğu altına girmiştir. İthalatçı tarafından hazırlanması gereken uyum sertifikası; kumaş ve kıyafetler gibi birçok tüketici ürününü kapsamaktadır. Yasanın çocuk ürünleri ithalatına getirdiği yeni kurallara göre 12 Kasım 2008 ve sonrasında üretilen ürünleri kapsamı altına alan yasa, 12 yaş ve altı çocuklara yönelik ürünler için zorunlu uygulamalar getirmiştir. 12 yaş ve altı çocuklara yönelik ithal edilen ürünlerin ABD standartlarına uygunlukları; Tüketici Ürünleri Güvenliği Komisyonu (CPSC) web sitesinde yayınlanan CPSC'ye akredite bir laboratuvarın yapacağı uyum testlerine tabi tutulacak ve bu kuruluştan test sonuçlarına bağlı olarak

bir uyum sertifikası alınacaktır. Bu sertifika ithalatın ön şartlarından biri olacaktır.

5. TÜKETİCİ ÜRÜNLERİNİN GÜVENLİK RİSKLERİNİN BELİRLENMESİNE İLİŞKİN TEBLİĞ (DETERMINATION OF THE NOTIFICATION OF THE CONSUMER PRODUCTS SAFETY RISKS)

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın 20 Nisan 2012 tarih ve 28270 sayılı "Tüketici Ürünlerinin Güvenlik Risklerinin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ"inde piyasaya nihai ürün olarak arz edilen ürünlerin güvenli olarak piyasaya arzının sağlanması için yerine getirilmesi gereken temel gerekler belirtilmektedir. 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanuna, 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye, 13/11/2001 tarihli ve 2001/3529 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanan Tebliğ kapsamında yer alan ürünler arasında çiziminden, üretimine veya satış noktasına kadar, erkek çocuklarda 182 cm, kız çocuklarda 176 cm boya ve 14 yaşına kadar olan çocuklar tarafından giyilmek üzere üretilmiş giysileri içeren giyim eşyaları da yer almaktadır [9]

Bu Tebliğin Ek-1 listesinde yer alan çocuk giysisi olarak üretilen ürünlerin insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan ve bitki sağlığı, çevre ve tüketicinin korunması açısından sahip olması gereken asgari güvenlik koşullarını karşılaması zorunludur. Çocuk giysilerinin temel gerekleri MADDE 8'e göre; Çocuk giysilerinde yer alan kordon ve büzme iplerinin, boğulma ve fiziki yaralanma riski oluşturmayacak şekilde üretilmesi gereklidir. (TS EN 14682 :2011 Çocuk giysilerinde güvenlik - Çocuk giysilerinde kullanılan kordon ve büzme ipleri).

6. SONUÇ (CONCLUSION)

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın yayınladığı "Tüketici Ürünlerinin Güvenlik Risklerinin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ" kapsamında; çocuk giysilerinde boğulma, yaralanma, alevlenme risklerine karşı standartlar belirlenmiştir [11 ve 12] Bakanlık bünyesinde, Tüketicinin Korunması Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan tebliğde, ürünlerin fiziksel ve mekanik özelliklerinden kaynaklanabilecek risklerin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Yürürlükteki mevzuat ve uyumlaştırılmış TSE standartları taranarak hazırlanan ve çocuk giysilerine ilişkin standartların belirlendiği tebliğde, bebek ve 3 yaşa kadar çocuk giysilerine getirdiği ve AB'deki uygulamalardan örnek alarak geliştirdiği standartlara göre boyun bölgesinde kapüşonlarında bağcık ve benzeri büzdürücülerin bulunması yasaklanırken, tüm çocuk giysilerinde kolay alev alabilecek malzemelerin kullanılmaması yükümlülüğü getirilmektedir. Tebliğe göre; 3-14 yaş arasındaki çocuk giysilerinde boyun bölgesindeki bağcıklar 75 mm.den uzun olmayacak, bel, paça, kol bölgesinde de 140 mm.yi geçemeyecektir [10].

Benzer şekilde, güvenlik açısından risk taşıyan ürünlerin ABD sınırlarına ulaşmadan önlem alınmasını hedefleyen ABD yeni tüketici ürünleri güvenliği yasası, 12 Kasım 2008'de yürürlüğe girmiştir [11].

Sürdürülebilir tüketimin sağlanması ve tüketici haklarının korunabilmesi için birçok konuda yeni yasal düzenlemeler ve uygulamalar gerekmektedir. Şimdiye kadar hazırlanmış olan ve uygulamadaki Tüketicinin Korunması Hakkındaki Yasa ve diğer ilgili yasalar mutlaka birlikte yorumlanarak kesişmeler ve karmaşalar giderilmelidir. Evrensel Tüketici Hakları temeline oturtulan çalışmalarla oluşturulacak uygun ortamda, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, ilgili sivil toplum ör-

gütleri ve üniversiteler bir araya getirilerek ülkemiz gerçekleri bir kez daha gözden geçirilmelidir [13].

Tüketici eğitiminin temel amacı, tüketiciye ihtiyaç duyduğu bilgileri nereden ve nasıl bulacağını, bilgileri nasıl değerlendireceğini, nasıl kullanabileceğini öğretmek ve böylece mal ve hizmetleri satın alma ve kullanma becerisini geliştirmek, ayrıca tüketicilerin hak ve sorumluluklarının ne olduğunun bilincine varmasını sağlamak olmalıdır [14].

ABD’de zorunlu ürün güvenliği standartları koymak ve firmaların buna uymalarını sağlamak konusunda tüketici boyutuna verilen önem dikkat çekicidir. Tüketici Ürün Güvenliği Komisyonu (CPSC) konuyla ilgili tebliğde yer alan güvenlik önlemleri ve olası kaza ve ölümlere karşı yasalarla alınan tedbirlerin işleyişinde tüketicilere de sorumluluk yüklemekte, standart dışı ürünlerin satışıyla karşılaştıklarında CPSC’ye ihbarda bulunulması, bu ürünlerin kullanılmaması konusunda tüketicileri teşvik etmektedir.

Tebliğde yer alan risk faktörlerinin kamuoyuna duyurulmasında, özellikle çocuklu ailelere, okullarda idareci ve öğretmenlere bilgi verilmesinde, bilinç kazandırılmasında yarar görülmektedir. Hazır giyim sektöründe üretici ve perakendeci, ithalatçı ve ihracatçı firmaları yakından ilgilendiren bu tebliğden ürünü talep edecek tüketicinin de haberdar edilmesi uygun olacaktır.

Tüketicinin ayıplı mal ve hizmet satın aldığı ve mağduriyete uğradığı zaman korunmasından çok, alışveriş sırasında bilinçli hareket ederek korunmasının daha pratik bir çözüm olduğu düşünülmektedir.

Ölümlü kazalara ve yaralanmalara neden olduğu CPSC’ye rapor edilmiş olan söz konusu çocuk giysileri, “ürün güvenliği konusunda tüketicide farkındalık yaratmak” açısından temsili bir örnek olarak ele alınabilir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Güler, O., (2007). Tüketicinin Korunmasında Avrupa Birliği Müktesebatının Neresindeyiz?. Tüketici Yazıları, H.Ü.TÜPADEM, Hacettepe Üniversitesi Hastaneleri Basımevi Ankara, ss:77-86.
2. Şahin, A. ve Demir, M.H., (2004). Avrupa Birliği'nin Tüketici Politikası ve Türkiye'ye Yansımaları. Review of Social, Economic & Business Studies, Vol.3/4, (Fall 2003-2004), ss: 274-285.
3. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspix?MevzuatKod=9.5.16079&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=g%C3%BCvenlik>
4. <http://www.cpsc.gov/onsafety/2012/05/drawstrings-not-allowed/>
5. http://webcache.googleusercontent.com/search?hl=tr&q=cache:xzjBmbd-xaoJ:http://www.cpsc.gov/cpscpub/pubs/208.pdf%2Bhttp://www.cpsc.gov/cpscpub/pubs/208.pdf&gbv=2&rlz=1R2GGHP_trTR423&gs_l=hp.3...2652.5850.0.6178.4.4.0.0.0.94.375.4.4.0...0.0.J9KKtfj_itc&ct=clnk
6. <http://www.cpsc.gov/cpscpub/pubs/5120.html>
7. www.cpsc.gov/cpscpub/prerel/category/child.html
8. <http://www.cpsc.gov/cpscpub/prerel/prhtml12/12167.html>
9. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120420-18.htm>
10. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/342>
11. http://www.itkib.org.tr/ihracat/DisTicaretBilgileri/raporlar/dosyalar/ABD_bilginot/ABD_Tuketici_Urunler_Guvenligini_Gelistirme_Kanunu_G%C3%BCncelleme_04012010.pdf
12. <http://www.tim.org.tr/files/downloads/PageFiles/%7B70789E2D-B545-4D1B-A871-FBCADA6513AB%7D/Files/TIM%20AB%20BULTENI%20MART%202012.pdf.pdf>

13. Durmaz, Y., (2006). Modern Pazarlamada Tüketici Memnuniyeti ve Evrensel Tüketici Hakları. Journal of Yasar University, 1(3), ss:255-266.
14. Üner, S. ve ark. (2007). Lise Öğrencilerinin Tüketici Hakları Konusunda Bilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. Toplum Hekimliği Bülteni, Cilt:26, Sayı:2, ss:16-22.